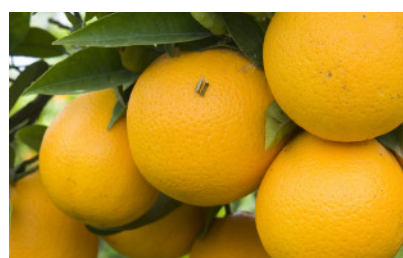

Alimentació i Agricultura Ecològica

Dossier de premsa

28 de gener de 2009

El Govern català fomenta l'Alimentació i l'Agricultura Ecològiques a través d'un pla d'acció

L'objectiu fonamental del Pla, que compta amb un pressupost de gairebé 37 milions d'euros i 105 actuacions, és el de promoure les produccions i el consum d'aliments ecològics a Catalunya

El Govern català ha aprovat recentment el Pla d'Acció per a l'Alimentació i l'Agricultura Ecològiques per al període 2008-2012. Aquest pla preveu l'establiment de mesures encaminades a aconseguir el desenvolupament i la implementació de les produccions agràries ecològiques a Catalunya. El pla respon, en primer lloc, a una demanda expressa del propi sector agroalimentari ecològic, recollida especialment en les conclusions del Primer Congrés Català de la Producció Agroalimentària Ecològica (Mollerussa, 2005) i del Llibre Blanc de la producció agroalimentària ecològica a Catalunya (DARP, 2006).

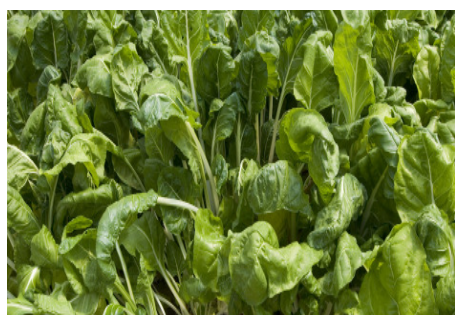
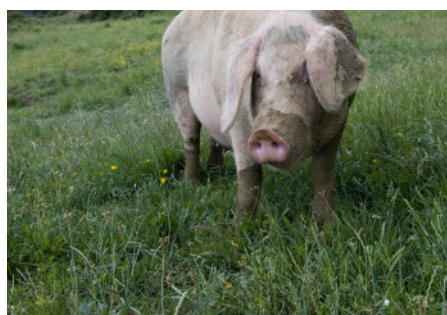
Què és la producció agroalimentària ecològica

És un sistema de producció encaminat a l'obtenció d'aliments d'elevada qualitat nutritiva i organolèptica mitjançant l'aplicació de mètodes productius sostenibles i respectuosos amb el medi ambient i l'entorn rural, sotmesos a un estricte sistema de control i certificació.

L'objectiu fonamental del Pla, que compta amb un pressupost de gairebé 37 milions d'euros i 105 actuacions, és el de promoure les produccions i el consum d'aliments ecològics a Catalunya, aprofitant la bona salut d'aquest sector en els darrers anys, els beneficis socials i ambientals que aporta aquest sistema de producció i la qualitat dels productes obtinguts.

L'elaboració d'aquest Pla d'Acció ha estat impulsat per un grup interdepartamental, coordinat pel Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, en el que també han participat representants dels departaments d'Economia i Finances, Educació, Innovació, Universitats i Empresa, Medi Ambient i Habitatge, Presidència i Salut.

Les propostes d'actuació han estat realitzades per un grup de treball tècnic, formada per representants de tots els departaments implicats, amb l'assistència i participació de més de 40 entitats i agents socials relacionats amb la producció agroalimentària ecològica.

Foment dels aliments ecològics

El Pla d'Acció, aprovat el passat 25 de novembre, promourà l'alimentació ecològica actuant des de diferents àmbits, començant pel foment de la producció i el reforç del sector agrari ecològic fins a la millora de la informació i el consum, passant per l'establiment de línies de recerca i experimentació d'aquests sistema de producció,

1 Foment de la informació i el consum d'aliments ecològics, especialment de producció local i en circuits curts de distribució, mitjançant la formació i informació del consumidor.

- 1.1 Realitzar campanyes i actuacions generals de promoció dels productes agroalimentaris ecològics
- 1.2 Promoure el consum social d'aliments ecològics
- 1.3 Augmentar la sensibilització en producció agrària ecològica en l'àmbit educatiu
- 1.4 Caracteritzar el consum dels aliments ecològics

2 Foment de les produccions agrícoles i ramaderes més respectuoses amb el medi, que vetllin per la biodiversitat i el manteniment de les varietats autòctones i tradicionals i que tinguin la màxima cura pel benestar animal.

- 2.1 Incrementar la superfície de conreu en un 30% i la facturació dels operadors ecològics en un 50%
- 2.2 Analitzar els punts crítics de la producció ecològica i la seva resolució
- 2.3 Facilitar l'accés als inputs i a les primeres matèries

3 Foment del sector mitjançant polítiques que incrementin la seva competitivitat i les seves possibilitats comercials.

- 3.1 Fomentar la distribució i comercialització dels aliments ecològics
- 3.2 Fomentar les iniciatives de desenvolupament d'àmbit local
- 3.3 Millorar l'estructuració del sector

1 Foment de la informació i el consum d'aliments ecològics, sobretot la producció local

2 Foment de les produccions agrícoles i ramaderes més respectuoses amb el medi

3 Foment del sector amb polítiques que incrementin la seva competitivitat

en tots els àmbits

la millora de la formació i l'assessorament i el reforçament de la qualitat i la certificació del producte. En concret, el Pla estableix 6 objectius estratègics, dividits en 22 objectius operatius i concretats en 105 actuacions.

4 Foment de la qualitat: Fomentar un sistema de producció certificada d'aliments de qualitat

5 Iniciar i potenciar línies de recerca orientades a estudiar les virtuts dels productes ecològics

6 Foment de les polítiques: Reconèixer l'interès general del sistema ecològic de producció

4 Foment de la qualitat: Fomentar un sistema de producció certificada d'aliments de qualitat, amb garanties de traçabilitat des del productor fins al consumidor.

- 4.1 Garantir la certificació del producte ecològic al llarg de tota la cadena alimentària
- 4.2 Seguiment i control de la qualitat
- 4.3 Actualitzar el sistema de control i certificació
- 4.4 Garantir que els conreus modificats genèticament i els productes fitosanitaris no contaminin els cultius d'agricultura ecològica

5 Foment de la innovació: Iniciar i potenciar línies de recerca orientades a estudiar les virtuts dels productes ecològics i formar professionals amb competència tècnica en aquest sistema de producció.

- 5.1 Potenciar la recerca específica en produccions ecològiques
- 5.2 Desenvolupar la transferència tecnològica en producció ecològica
- 5.3 Estructurar un sistema d'assessorament
- 5.4 Incorporar la producció agroalimentària ecològica en la formació

6 Foment de les polítiques: Reconèixer l'interès general del sistema ecològic de producció potenciant polítiques integrals i transversals de foment.

- 6.1 Reformar el marc legal vigent
- 6.2 Reforçar l'estructura administrativa en matèria de producció agroalimentària ecològica dins la Generalitat de Catalunya
- 6.3 Crear un sistema de recollida i tractament de dades sobre la PAE
- 6.4 Incloure els productes eco en les polítiques ambientals de l'Administració

10 accions del Pla

1 Foment del consum d'aliments ecològics en els menjadors escolars

El consum d'aliments ecològics a les escoles té, per una banda, beneficis sobre els infants i joves del nostre país, ja que va relacionat amb l'obtenció d'una dieta sana i equilibrada i es realitza majoritàriament a partir de productes de temporada. Per l'altra, la introducció d'aliments ecològics en els menjadors escolars té efectes positius sobre el mercat, ja que representa una demanda fixa de productes locals produïts dins del respecte del medi ambient i les persones. Per aquests motius, aquesta actuació va dirigida a desenvolupar campanyes de foment de la introducció dels aliments ecològics a les escoles.

2 Ajuts a les pràctiques agroambientals i a la ramaderia ecològiques

L'objectiu d'aquesta actuació és donar suport econòmic als conreus ecològics de cereals de regadiu, cereals i farratges de secà, farratges de regadiu, arròs, olivera, fruiters de pinyol, fruiters de llavor, fruita seca, cítrics, raïm de taula, vinya de vinificació, horticòles a l'aire lliure i/o horticòles sota coberta.

D'altra banda, a través d'aquests ajuts es subvencionarà la superfície que suporta la càrrega ramadera i també es subvencionarà directament el bestiar ecològic.

3 Mètodes d'elaboració de vins ecològics

La viticultura i l'enologia ecològica és un sector molt dinàmic i amb un gran potencial de creixement a Catalunya. Per aquest motiu, l'Institut Català de la Vinya i el Vi (INCAVI) iniciarà una línia de treball per a estudiar nous mètodes per a la millora de l'elaboració dels vins ecològics.

4 Potenciar l'activitat de desenvolupament i transferència de l'IRTA en PAE

L'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) és un institut d'investigació de la Generalitat de Catalunya, que centra la seva activitat en la investigació científica i la transferència tecnològica en l'àmbit de l'agricultura, aquicultura i la indústria agroalimentària. Aquesta actuació té per objectiu potenciar l'activitat de recerca, desenvolupament i transferència de grups IRTA en aquells àmbits de la PAE que siguin especialment crítics i/o d'alt valor afegit, mitjan-

çant la inclusió de partides específiques en el Contracte Programa de l'IRTA, complementades, quan sigui possible, per altres fons obtinguts mitjançant vies competitives.

5 Incloure la producció agrària ecològica dins dels plans d'estudi de les carreres universitàries

Tot i la creixent importància del sector agroalimentari ecològic, les carreres universitàries relacionades amb la producció agrícola, ramadera, amb la transformació dels aliments, amb el medi ambient i amb la salut animal no han normalitzat la presència d'aquests sistemes de producció en els seus plans d'estudis. Aquesta actuació introduirà els conceptes de la producció agrària ecològica en els plans d'estudi d'aquelles carreres universitàries relacionades amb els sistemes de producció i el medi ambient a dos nivells:

a) Incorporar seminaris sobre continguts bàsics de la producció agroalimentària ecològica en les assignatures existents. Aquesta incorporació es pot començar a desenvolupar a partir del curs 2008-2009.

b) Organitzar assignatures espe-

10 accions del Pla

cialitzades sobre aquesta matèria. Aquestes noves assignatures es començaran a oferir a partir del curs 2009-2010.

6 Ajuts a la creació i modernització d'establiments de venda de productes ecològics

Aquesta línia d'ajuts té per objectiu promoure la comercialització dels productes alimentaris ecològics. Es pretén incentivar la creació i/o modernització dels punts de venda per tal de millorar-ne la rendibilitat i eficiència econòmica. Els ajuts es concretaran en una línia d'incentius per a la realització d'inversions en reformes del punt de venda, de l'espai d'atenció al públic, de la imatge exterior de l'establiment i de l'obrador adjacent a la sala de vendes que inclourà les despeses derivades de la implementació de projectes tècnics d'interiorisme, enginyeria, decoració o arquitectura; d'obres de reforma parcial o integral de la superfície comercial o de l'obrador; d'instal·lacions d'electricitat, aire condicionat i altres equipaments tècnics; de millora de la imatge exterior de l'establiment i de mobiliari i altres.

7 Col·laboració amb l'administració local

per al desenvolupament de la producció agroalimentària ecològica

Les administracions locals estan cada cop més interessades en desenvolupar projectes per a fomentar la producció i el consum dels productes agroalimentaris ecològics. Aquesta actuació té per objectiu establir línies de suport a les iniciatives que, des de l'àmbit de l'administració local, tinguin per objecte concretar actuacions o projectes relacionats amb el sector de l'alimentació i l'agricultura ecològiques.

8 Incentivar la producció agrària ecològica en les incorporacions de joves agricultors (PDR 2007-2013)

L'envelliment dels titulars de les explotacions agràries fa necessari assegurar el relleu generacional en el sector agrari per així garantir la seva continuïtat. En aquest sentit, els joves agricultors poden incorporar noves tècniques i una gestió més professional de les explotacions, com per exemple gestionant-les segons els estàndards de la producció agrària ecològica. És per aquest motiu que en la mesura 112 del Programa de Desenvolupament Rural 2007-2013 s'incentiva amb

un 10% a les incorporacions de joves agricultors que en el seu pla d'empresa contemplin la implantació de l'agricultura i la ramaderia ecològica.

9 Crear i gestionar una llotja virtual per a la compra i la venda de matèries primeres ecològiques

L'accentuada atomització del sector ecològic provoca que hi hagi una gran dificultat d'organitzar, de forma eficient, la compra i la venda de primeres matèries entre operadors ecològics. Aquesta actuació consisteix en la creació d'una llotja virtual per afavorir la compra i venda d'aquests productes. Aquesta llotja serà de gran utilitat per a tots els operadors.

10 Desenvolupar un sistema de control específic per als comerços que elaboren aliments ecològics en el punt de venda

L'objectiu és garantir al consumidor la qualitat certificada dels aliments ecològics al llarg de la cadena agroalimentària i per això preveu desenvolupar un sistema àgil i segur que permeti acreditar la traçabilitat dels productes en el punt de venda.

Resum del Pressupost

	2008	2009	2010	2011	2012	2008-2012	%
DAR	4.516.711	5.135.074	7.090.830	7.634.708	7.916.587	32.293.910	87,7
Part PDR	3.611.217	3.739.595	3.996.351	4.124.729	4.253.108	32.293.910	53,6
Resta	905.494	1.395.479	3.094.479	3.509.979	3.663.479	12.568.910	34,1
DEF	95.000	62.000	75.000	75.000	75.000	382.000	1,0
DIUE	180.000	225.000	260.000	390.000	390.000	1.445.000	3,9
DS	9.000	86.000	146.000	196.000	190.000	627.000	1,7
DE	1.000	69.212	226.006	332.588	150.000	778.806	2,1
DMAH	10.500	126.500	342.000	412.000	238.000	1.129.000	3,1
DP	29.928	30.000	30.000	30.000	30.000	149.928	0,4
Total	4.842.139	5.733.786	8.169.836	9.070.296	8.989.587	36.805.644	100

Objectius del sistema de la producció agroalimentària ecològica

Obtenir una àmplia varietat d'aliments agraris d'alta qualitat nutritiva, organolèptica, mediam-biental i social.

Respectar el medi agrari i els cicles naturals.

Assolir un alt grau de biodiversitat.

Fer un ús responsable de l'energia i els recursos naturals.

Garantir el benestar animal i respectar el comportament propi de cada espècie.

Conservar i millorar la riquesa del nostre patrimoni agrari i paisatgístic.

Afavorir un desenvolupament rural sostenible.

Catalunya, pionera en producció agroalimentària ecològica

Catalunya va ser pionera, dins l'Estat espanyol, en la introducció i desenvolupament de les produccions agroalimentàries ecològiques. Des dels anys 70, el sector ecològic català ha anat guanyant capacitat productiva i l'oferta s'ha anat incrementant i diversificant. Així mateix, la indústria agroalimentària ecològica catalana es manté puntera a nivell estatal, tant en relació al número d'empreses elaboradores, com per la diversificació de les seves activitats.

En el següent quadre hi trobem el nombre d'operadors i la superfície ecològica certificada a finals de 2008:

Catalunya	Produc-tors	Elabora-dors	Impor-tadors	Comer-cialitza-dors	Total opera-dors	Super-fície inscrita
Barcelona	234	212	27	69	434	7.580
Girona	101	52	2	9	129	8.848
Lleida	349	75	4	18	399	41.908
Tarrago-na	225	102	3	24	289	3.995
Total	909	441	36	120	1.251	62.331

Produccions agrícoles

A finals de l'any 2008 hi havia en territori català 62.331 hectàrees certificades en producció ecològica, essent els conreus principals els cereals, les oliveres i la vinya.

Produccions ramaderes

Del total de productors n'hi ha uns 300 que tenen ramaderia. Les explotacions de vaquí representen un percentatge molt elevat, tant de la superfície com del número d'explotacions ramaderes inscrites.

Gran part de les explotacions són de cria o de cicle tancat, tot i que hi ha algunes experiències d'explotacions comunitàries d'engreix de vedells.

Superfície certificada classificada per demarcacions i per orientacions productives:

Orientació	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Pastures, prats i farratges	2.721	4.897	29.018	624	37.260
Bosc, matolls i recol·lecció silvestre	1.853	2.847	7.562	776	13.038
Cereals i lleguminoses per a gra	915	506	1.138	252	2.811
Oliveres	75	23	2.037	570	2.705
Guaret, adob verd i erm	419	416	1.465	272	2.572
Vinya	1.334	17	115	775	2.241
A. fruits secs	101	14	316	494	925
Fruiters	76	22	119	48	265
C. hortalisses	55	45	100	36	236
A. cítrics	2	0	0	142	144
Cultius industrials	17	50	16	0	83
Plantes aromàtiques, medicinals i cosmètica	9	0	17	0	26
Arrels i tubercles per al consum humà	2	4	5	2	13
Altres produccions vegetals	0	7	0	0	7
Llavors i vivers	1	0	0	4	5
Flors i plantes ornamentals	0	0	0	0	0
Totals	7.580	8.848	41.908	3.995	62.331

Les explotacions es concentren majoritàriament als Pirineus (Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Alta Ribagorça). Últimament, però, hi ha hagut un increment considerable d'inscripcions a la demarcació de Girona. La facturació corresponent als subsectors ramaders representaven, a l'any 2006, al voltant d'un 15% del total.

La resta de produccions ramaderes tenen menys importància. Trobem algunes explotacions de producció de llet (vaquí i cabrum), carn (oví, caprí, porcí i pollastres) i ous, repartides en el conjunt del territori català.

En el següent quadre hi trobem el número d'explotacions ramaderes classificades per demarcacions i tipus de producció.

La facturació corresponent als subsectors ramaders representaven, a l'any 2006, al voltant d'un 15% del total

Tipus de bestiar	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
Vaquí de carn	31	34	160	1	226
Oví de carn	7	15	30	1	53
Cabrum de carn	3	11	23	0	37
Equí	2	4	16	0	22
Avicultura carn	8	3	2	1	14
Avicultura ous	3	3	2	0	8
Vaquí de llet	0	4	1	2	7
Porcí	3	2	2	0	7
Cabrum de llet	1	0	2	0	3
Apicultura	1	1	0	0	2
Oví de llet	0	0	0	1	1
Cunicultura	0	0	0	0	0

A finals del 2007 Catalunya tenia el 25,7% dels escorxadors i sales de desfer ecològiques de tota Espanya i el 24,2% de les empreses d'embotits i salaons ecològiques de tot l'estat

D'altra banda, les indústries càrnies ecològiques han augmentat de forma constant des de l'any 2002. Catalunya, a finals de l'any 2007 tenia el 25,7% dels escorxadors i sales de desfer ecològiques de tota Espanya i el 24,2% de les empreses d'embotits i salaons ecològiques de tot l'estat.

Producció d'aliments transformats

Quan a la facturació dels diferents grups de productes certificats pel CCPAE, segons dades de finals de l'any 2007, els principals són els fruits secs i/o manipulació, elaboració i envasat de fruits secs (12%) i de grans (12%), l'elaboració de preparats alimentaris (10%), l'elaboració i/o embotellat de vins, caves i escumosos (9%) i la fabricació i envasament d'olis (6%).

Si mirem el destí dels productes certificats en producció ecològica a Catalunya, i segons dades de finals de 2007, dels gairebé 67 milions d'euros que es van facturar aquest any, el 37% del valor de la producció van ser productes que van anar destinats al propi mercat català, el 24% va anar a la resta de l'estat, mentre que gairebé un 19% es va destinar a altres països de la Unió Europea i el 4% restant es va exportar a països tercers.

Segons les dades dels darrers anys, podem observar com el mercat intern va creixent, essent ja actualment el destí majoritari dels productes certificats a Catalunya.

El consum d'aliments ecològics:

Gairebé la meitat de la població catalana, un 48,1%, ha consumit alguna vegada aliments ecològics, si bé només una tercera part ho fa com a mínim alguna vegada al mes, concretament, un 22% ho fa amb freqüència setmanal.

La motivació principal per la compra d'aliments ecològics és la salut (57%) per damunt del gust, la qualitat o raons mediambientals, mentre que els principals motius adduïts per al no consum d'aliments ecològics, per aquells que els coneixen (39%), són el preu excessiu i la difícil localització del punt de venda (38%), entre d'altres qüestions.

Aquestes dades es desprenen de l'estudi realitzat pel Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), a través de l'empresa TNS Demoscopia, amb l'objectiu de quantificar el coneixement i els hàbits de consum d'aliments ecològics dels consumidors catalans.

Així, trobem que un alt percentatge de la població entrevistada (90%) manifesta que "ha sentit parlar dels aliments ecològics"; no obstant això, només el 78,4% de la població té una noció correcta del que aquests signifiquen. D'aquest últim grup, gairebé tothom es manifesta proper als valors aportats per l'agricultura ecològica.

Ho demostra el fet que el 78,5% dels entrevistats confia en què el producte certificat com a ecològic realment ho és, davant d'una minoria (17,1%) que discrepa del segell de garantia; a més,

Gairebé la meitat de la població catalana ha consumit alguna vegada aliments ecològics. Un 22% ho fa en freqüència setmanal

una demanda en alça

Més de la meitat dels compradors actuals d'aliments ecològics acceptaria pagar alguna cosa més per un article d'aquesta naturalesa

una àmplia majoria dels que manifesta haver sentit parlar dels aliments ecològics, en projecta una visió positiva (79,6%), amb definicions com “aliments naturals” o “sense productes químics”. Al mateix temps, però, gairebé una quarta part (22,6%) apunta identificacions de tipus negatiu com “preu excessiu”.

Aquest últim és un dels motius principals adduïts com a fre per a la compra i consum d'aliments ecològics i, no obstant això, una majoria relativa de compradors a la llar, que no coneixen i que no adquireixen productes ecològics, accepten l'existència d'un sobrepreu en aquests productes, sempre que sigui bastant limitat. Més de la meitat dels compradors actuals d'aliments ecològics acceptaria pagar alguna cosa més per un article d'aquesta naturalesa, però aquest quelcom més se situa preferentment per sota del 10% (i pràcticament mai per damunt del 20%).

Pel que fa al grau d'informació que es transmet sobre els aliments ecològics, existeix un lleuger predomini de les opinions negatives, és a dir, els entrevistats creuen que hi ha poca informació. Aquesta prové principalment de mitjans de comunicació, on destaquen els mitjans escrits (51,1%), sobre els audiovisuals, com la televisió i la ràdio (33,6%); ambdós per damunt del boca - orella, el punt de venda o Internet.

Fins a un 30,9% dels entrevistats han sentit parlar dels aliments ecològics, tenen algun

tipus de fill en edat escolar. D'ells, un percentatge similar (29,8%) ha sentit parlar als seus fills sobre els aliments ecològics, arran d'alguna activitat desenvolupada a l'escola. En línies generals, existeix una actitud clarament favorable a la utilització de productes ecològics als menjadors escolars, admetent per això un alça moderada del preu pel servei dispensat. Un 30% acceptaria aquesta incidència.

Pel que fa als hàbits de consum, gairebé la meitat dels entrevistats (48,1%) diu haver consumit alguna vegada aliments ecològics, un de cada tres amb freqüència mensual (33,8%), i pràcticament un de cada cinc de manera setmanal (18,8%). Per edats, és l'interval de 35 a 49 anys el de més nivell de consum.

La verdura, la fruita i els lactis són els aliments ecològics més consumits, seguits en importància pels ous i la carn. D'altra banda, el peix, el vi, els menjars preparats i l'oli són aliments ecològics de demanda minoritària.

Gairebé la meitat dels compradors d'aliments ecològics enquestats (45,7%) esmenta que, en algunes ocasions, han adquirit productes convencionals davant la manca de presència d'alternatives amb aliments ecològics al punt de venda; a més, un 93,6% dels consumidors d'aliments ecològics declara que aquests productes convencionals són molt més barats.

L'increment de preu estimat és d'un 10-20% més respecte al valor del mateix tipus de producte que no ha estat produït de manera ecològica.

La verdura, la fruita i els lactis són els aliments ecològics més consumits, seguits en importància pels ous i la carn

La motivació principal per la compra d'aliments ecològics és la salut (57%) per damunt del gust, la qualitat o raons mediambientals

